

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської та фіно-угорської філології

Курсова робота

на тему: Вербальні та невербальні аспекти публічного виступу українською
та англійською мовами

Студентки групи Па 03-20
факультету германської філології і перекладу
денної форми навчання
спеціальності 035 Філологія
041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша - англійська
Семенець Аліни Сергіївни

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Соколець Ірина Іллівна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ 2023

Ministry of Education and Science of Ukraine

Kyiv National Linguistic University

Department of Germanic and Finno-Hungarian Philology

Term Paper

Verbal and Non-verbal Aspects of Public Speeches in Ukrainian and English

ALINA SEMENETS

Group Pa03-20

Germanic Philology and Translation Faculty

Research Advisor

Assoc. Prof.

PhD (Linguistics)

IRINA SOKOLETS

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНЕ ПУБЛІЧНЕ МОВЛЕННЯ: ВИДИ І ЖАНРИ.....	7
1.1. Публічний виступ як різновид публічного мовлення	7
1.2. Жанри публічного виступу	7
1.3. Структура публічного виступу	9
Висновки до Розділу 1	9
РОЗДІЛ 2. ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ УКРАЇНСЬКОЮ ТА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ.....	11
2.1. Лексико-граматичні особливості публічних виступів українською та англійською мовами	11
2.2. Синтаксичні і стилістичні особливості публічних виступів українською та англійською мовами	12
2.3. Засоби невербального спілкування у публічних виступах: паралінгвістичні, екстралінгвістичні, тактильно-кінестетичні, ольфакторні, кінетичні	14
2.4. Гармонійне поєднання вербальної та невербальної поведінки в ефективному публічному виступі	15
Висновки до Розділу 2	17
ВИСНОВКИ	18
РЕЗЮМЕ	19
RÉSUMÉ.....	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	21

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	23
---	-----------

ВСТУП

У сучасному світі публічні виступи є невід'ємною частиною успіху в будь-якій сфері діяльності, починаючи від бізнесу і закінчуючи політикою та громадським активізмом. Відомо, що ефективність комунікації залежить не лише від змісту висловлювання, але й від манери його викладу. У цьому випадку вербальні та невербальні аспекти публічного виступу стають ключовими факторами, що визначають рівень розуміння та сприйняття інформації.

Актуальність теми полягає в тому, що вона стосується професійного та особистого розвитку людей та міжнародного спілкування. Кожна людина, незалежно від професії, має велику потребу у вмінні ефективно взаємодіяти з аудиторією, а це, в свою чергу, передбачає розуміння як вербальних, так і невербальних аспектів публічного виступу. Оволодіння цими навичками допоможе покращити комунікацію та забезпечити успіх як у професійній, так і в особистій сферах життя.

Метою курсової роботи є вивчення та аналіз теоретичних та практичних аспектів вербальної та невербальної комунікації, визначення й опис вербальних та невербальних особливостей публічних виступів українською та англійською мовами. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: дослідити жанри та структуру публічного виступу, а також теоретичні аспекти вербальної та невербальної комунікації; проаналізувати особливості їх використання в публічному мовленні; провести порівняльний аналіз вербальної та невербальної комунікації українською та англійською мовами.

Об'єктом даного дослідження є публічні виступи, а **предметом** – вербальні та невербальні аспекти публічного виступу в українській та англійській мовах.

Методи дослідження включають аналіз літературних джерел, інтернет-ресурсів, відеоматеріалів та інтерв'ю з фахівцями у галузі ораторського

мистецтва.

Практична значущість даної роботи полягає у можливості застосувати отримані результати для покращення якості публічних виступів, а також для розробки методик навчання ефективної комунікації українською та англійською мовами. Таким чином, ця курсова робота дозволить вивчити теоретичні та практичні аспекти вербальної та невербальної комунікації, порівняти їх особливості різними мовами та отримати нові знання, які можуть бути корисними для подальшої роботи та навчання.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНЕ ПУБЛІЧНЕ МОВЛЕННЯ: ВИДИ І ЖАНРИ

1.1. Публічний виступ як різновид публічного мовлення

Публічний виступ – це форма публічного мовлення, яка передбачає усне монологічне висловлення, що має на меті вплив на аудиторію (Онуфрієнко, 2016; Carnagey, 2005; Berkun, 2009; Осипова та ін., 2006; Бондаренко, 2008; Гах, 2005). Він може відбуватися на наукових конференціях, урочистих заходах, політичних мітингах, телебаченні, радіо тощо (Гайович та Приходько, 2016).

Публічний виступ завжди має певну структуру і вимагає від виступаючого особливої підготовки (Онуфрієнко, 2016). У процесі підготовки до виступу виступаючий повинен розробити концепцію свого виступу, відшліфувати текст і підібрати до нього необхідний ілюстраційний матеріал, який викликав би резонанс у аудиторії (Berkun, 2009; Осипова та ін., 2006). Взагалі, важливим елементом публічного виступу є здатність до ефективної комунікації з аудиторією, що потребує не лише володіння знаннями про тему виступу, але й уміння передати ці знання аудиторії (Гайович та Приходько, 2016).

Публічний виступ є важливим інструментом для донесення інформації та впливу на аудиторію (Гайович та Приходько, 2016). Він може бути використаний для просування ідей, підвищення авторитетності, а також для розвитку особистих та професійних навичок виступаючого (Carnagey, 2005; Berkun, 2009; Осипова та ін., 2006). В умінні ефективно виступати перед публікою можуть бути закладені основи успіху в різних сферах життя (Абрамович та Чікарькова, 2001).

1.2. Жанри публічного виступу

Публічні виступи використовуються в різних сферах, тому за змістом і проблематикою фахівці розрізняють соціально-побутове, рекламне, академічне, соціально-політичне, парламентське, агітаційно-

пропагандистське, дипломатичне, судове і церковно-богословське красномовство. Жанровими різновидами публічного виступу є промова, доповідь, бесіда, лекція, репортаж. (Абрамович та Чікарькова, 2001). Оратор повинен враховувати вид промови та змінювати свій стиль та засоби відповідно до цього.

Промова – усний виступ, що інформує та впливає на аудиторію за допомогою логічної структури, емоційного наповнення та вольових імпульсів мовця (Онуфрієнко, 2016; Carnagey, 2005; Berkun, 2009; Осипова та ін., 2006; Бондаренко, 2008; Гах, 2005). Мітингова промова – короткий та емоційний виступ про актуальну суспільну проблему, що має на меті безпосередній вплив на аудиторію та зміну її поглядів (Гах, 2005; Чмут та ін., 1999; Кубрак, 2005; Палеха, 2000). Агітаційна промова впливає на свідомість слухачів, переконує їх у певному напрямку дії або громадянської позиції, роз'яснює та пропагує певні ідеї та переконання (Гах, 2005; Чмут та ін., 1999; Кубрак, 2005; Палеха, 2000). Ділова промова – лаконічна, критична та аргументована інформація без емоційного наповнення, що має спрямованість та обмежене самостійне значення (Гах, 2005; Чмут та ін., 1999; Кубрак, 2005; Палеха, 2000). Ювілейна промова присвячується певній даті, пов'язаній з ушануванням окремої людини чи групи осіб, урочистостям на честь подій з життя та діяльності організації чи установи тощо (Гах, 2005; Чмут та ін., 1999; Кубрак, 2005; Палеха, 2000).

Доповідь – публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних (Гладіліна та Сеніна, 1997). Доповідь, будь то ділова чи звітна, містить виклад питань з висновками і пропозиціями (Гладіліна та Сеніна, 1997). Ця інформація призначена для готової до обговорення й розв'язання проблем аудиторії.

Бесіда є формою публічного виступу, який передбачає активну участь аудиторії в діалозі з оратором. Оратор має підготуватися до бесіди, продумати тему та можливі запитання, написати розгорнутий план виступу (Онуфрієнко, 2016). Під час бесіди можуть бути використані елементи монологу, але їх слід поєднувати з запитаннями та коментарями аудиторії.

Лекція – це науковий або науково-популярний виклад певної теми, що передбачає зв'язну і послідовну розгорнуту розповідь. Її використовують для навчання, як у вищих навчальних закладах, так і для широкого кола слухачів в науково-популярних колах.

Репортаж – жанр журналістики, який оперативно повідомляє про яку-небудь подію, очевидцем або учасником якої є журналіст (Mast, 2008).

1.3. Структура публічного виступу

Структура публічного виступу – це взаємопов'язана система елементів публічної промови, розташованих у певній послідовності (Bradbury, 2016). Дотримання цієї вимоги необхідно як для аудиторії, так і для самого доповідача. Оратор повинен плавно переходити від однієї теми до іншої, щоб аудиторія легко сприймала інформацію (Bradbury, 2016; Duarte et al., 2020). Практично всі публічні виступи зазвичай складаються з традиційних трьох частин: вступу, основної частини, висновку. Саме такої традиційної композиційної послідовності очікує від оратора аудиторія. У вступі звичайно ставиться проблема, в основній частині пояснюється головна думка, яка підкріплюється аргументами та доказами, а в кінці підбивається підсумок.

Висновки до Розділу 1

Досліджуючи концепцію публічного виступу, було визначено, що це вид публічного мовлення, який передбачає звернення до аудиторії з метою надати інформацію, переконати, розважити, підвищити мотивацію чи збудити інтерес. Різні жанри публічного виступу були проаналізовані, зокрема промова, доповідь, бесіда, лекція, репортаж. Кожен із цих жанрів має свої особливості та вимагає від виконавця певної підготовки та майстерності. Також була розглянута структура публічного виступу, яка складається з таких елементів, як вступ, основна частина та заключення. Вступ повинен зацікавити аудиторію та підготувати її до теми виступу. Основна частина містить основні ідеї та аргументи. Висновок підсумовує весь виступ і дозволяє аудиторії зрозуміти основні ідеї. Таким чином, публічні виступи є важливим

інструментом спілкування, який вимагає певної підготовки та навичок. Знання жанрів та структури публічного виступу може допомогти виступаючому ефективно передати свої ідеї та вплинути на аудиторію.

РОЗДІЛ 2

ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ УКРАЇНСЬКОЮ ТА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ

2.1. Лексико-граматичні особливості публічних виступів українською та англійською мовами

Публічні виступи є важливою складовою комунікації. В українській та англійській мовах вони можуть відрізнятися. Українській мові притаманні більш детальні та образні описи, що дозволяє точніше передавати ідеї та почуття виступаючого. Також існує складніша система відмінювання та сполучення слів, що потребує більшої уваги при підготовці. Для того, щоб це продемонструвати, дві політичні промови буде для початку проаналізовано у цьому дослідженні: *виступ Президента України Володимира Зеленського на загальних дебатах 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН* (President Gov UA, 2021) та *інавгураційна промова Дональда Трампа (2017 рік)* (Politico Staff, 2017).

Президент України Володимир Зеленський є відомим своїми публічними виступами на різних міжнародних форумах. Один із них стався під час *загальних дебат 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН* (President Gov UA, 2021). В цій публічній промові можна виділити декілька лексико-граматичних особливостей, які роблять мовлення виразним та таким, що викликає довіру. По-перше, Володимир Зеленський використовує досить просту та зрозумілу мову. Він уникає складних і довгих речень та словосполучень, що дозволяє йому бути зрозумілим для широкої аудиторії (*«Україна не чекала допомоги від інших. І допомагала іншим, не чекаючи подяки. Ми відправили в Італію своїх медиків, відправляли необхідні засоби»*). У виступі Президента часто зустрічається розмовна лексика, що робить його більш динамічним та емоційним. Наприклад, він використовує вигуки, які можуть бути характерними для повсякденного спілкування, такі як «ну», «так», «отже» тощо. Нарешті, Володимир Зеленський виступає з досить

великою кількістю запитань, у тому числі риторичних. Це дозволяє йому створити враження діалогу зі слухачами та активізувати їхню увагу («*Пора прокинутись?*», «*А що ж ви робили всі ці 76 років?*», «*Хіба вони були неправдою?*» тощо).

Аналізуючи інавгураційну промову Дональда Трампа «*America First*» від 20 січня 2017 року (Politico Staff, 2017), можна також виокремити деякі лексико-граматичні особливості публічних виступів англійською мовою. Перш за все, словниковий запас Дональда Трампа, як і його стиль мовлення, можна охарактеризувати як прямолінійний та дуже простий. Ця особливість також притаманна виступам українською мовою. Дональд Трамп часто використовує повторення, щоб підкреслити важливість того, що він говорить. Наприклад, у своїй інавгураційній промові він багато разів повторював фразу «*America First*», яка стала його передвиборчим гаслом («*it's going to be only America first. America first*»). Він також часто використовував слова з позитивним забарвленням, такі як «*wealth*», «*triumphs*», «*dreams*», «*unity*». Граматичні особливості промови Трампа включають прості речення та безпосередні звернення до аудиторії. Він активно використовує повторення та перелічення, щоб зробити свої ідеї більш запам'ятовуваними та переконливими («*God Bless America*», «*fight*», «*patriotism*», «*Every decision on trade, on taxes, on immigration, on foreign affairs will be made to benefit American workers and American families*»). Дана техніка є популярною у промовах як українською, так і англійською мовами.

2.2. Синтаксичні і стилістичні особливості публічних виступів українською та англійською мовами

Політичні виступи відрізняються багатством своїх стилістичних засобів. Незважаючи на те, що ці промови мають серйозний характер, політики вдаються до стилістичних тропів, фігур чи прийомів, щоб висловлюватись більш точно та ефективно (Биндас, 2018; Байрачна, 2013). Найпопулярнішою серед стилістичних тропів є метафора. Наприклад, у *промові Петра Порошенка англійською мовою на пленарному засіданні Парламентської*

асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) 2017 року (President Gov UA, 2017) використано багато метафор («*As your former colleague in the Assembly, I perfectly understand understand the responsibility that lies upon your shoulders*»; «*The same way Moscow keeps ignoring our persistent demands*»), що виконують одну з головних задач у публічних виступах – це красномовне висловлювання, приховування, влучне порівняння (Биндас, 2018: 7). Є також приклади метонімії *в англomовних промовах пана Порошенка* («*I remember the general mood in the room on that day*», «*History teaches us that Russia cannot be trusted*») та речення з інверсією («*Ukraine will never accept that kind of a deal, nor will the international community*») (Биндас, 2018: 6-7). До того ж, є багато прикладів паралельних конструкцій, риторичних запитань, синекдохи та інших стилістичних та синтаксичних прийомів. Всі вони вдало підкреслюють той чи інший аспект виступу та допомагають слухачам зрозуміти та запам'ятати головну ідею. Цікаво, що на відміну від української мови, в англійській мові зазвичай використовуються короткі речення з акцентом на ключові слова, що надає виступу певної динамічності.

У публічному виступі В. Зеленського на засіданні Ради Безпеки ООН (05.04.2022) (President Gov UA, 2022) поширеним є анафоричний лексичний повтор однієї лексеми або групи словоформ («*Мир потрібен Україні. Мир потрібен нам. Мир потрібен Європі. Мир потрібен світу*») (Кондратенко, 2022: 316). Крім повторів, Президент України також використовував метафори та образи для підсилення враження від виступу. Наприклад, у своєму виступі він наголошував на тому, що «*вогонь війни вже досяг наших дверей*» та що «*ми знаходимося в епіцентрі великої глобальної стратегічної гри*». Можна сказати, що за допомогою цих стилістичних засобів виступ Володимира Зеленського був вражаючим за своєю енергетикою та емоційністю. Використання різноманітних засобів дозволило підкреслити актуальність проблем, з якими стикається світ сьогодні, а також залучити увагу до конкретних пропозицій щодо їх вирішення.

2.3. Засоби невербального спілкування у публічних виступах: паралінгвістичні, екстралінгвістичні, тактильно-кінестетичні, ольфакторні, кінетичні

Невербальні засоби спілкування – це система немовних знаків, що слугують засобами для обміну інформацією між людьми (Гаркава та ін., 2014). Вони поділяються на: а) паралінгвістичні (акустичні або звукові, тобто пов'язані з промовою – гучність, тембр, інтонація, ритм, тощо); б) екстралінгвістичні, тобто не пов'язані з промовою засоби комунікації – кашель, зітхання, плач, сміх, скрегіт зубів, «шмигання» носом і т. п.; в) тактильно-кінестетичні (фізичний вплив – ведення сліпого за руку, контактний танець та ін; такесика – потиск руки, ляскання по плечу); г) ольфакторні (приємні і неприємні запахи навколишнього середовища; природний і штучний запахи людини) та д) кінетичні (погляд, рухи, пози). Наприклад, у *своїй переможній промові 2008 року Барак Обама* (The New York Times, 2008) використав різноманітні невербальні сигнали, щоб ефективно донести своє повідомлення. Він використовував вираз обличчя, щоб передати такі емоції, як радість, полегшення та надія, а його жести підкреслювали ключові моменти промови. Він особливо часто використовував жест *«палець вгору»*, щоб висловити свою впевненість і позитив. Важливо відзначити, що Петро Порошенко також часто використовував цей жест у багатьох своїх промовах з такими самими намірами, як і Барак Обама (наприклад, *інавгураційна промова 2014 року і виступ перед ООН у 2014 році*).

Однак є багато інших стратегій, пов'язаних з ефективною невербальною поведінкою, що можуть зробити будь-який виступ успішним. Наприклад, *інавгураційна промова Дональда Трампа «America First» (2017)* (Politico Staff, 2017) характеризувалася напористою поставою тіла та рухами Трампа, які передавали його впевненість і авторитет. Він також використовував жести, щоб підкреслити ключові моменти та створити візуальний ефект (він часто використовував жест *«відкритої долоні»*, щоб висловити свою готовність

працювати з опонентами). Для порівняння Володимир Зеленський використовує інший метод. Він постійно встановлює прямий зоровий контакт зі своєю аудиторією, щоб передати свою впевненість і зміцнити довіру. Наприклад, під час своїх передвиборчих промов він постійно дивився на аудиторію, щоб передати свою щирість і автентичність, що йому і вдалося зробити.

Отже, у всіх цих промовах невербальні аспекти спілкування відігравали вирішальну роль у ефективній передачі повідомлення оратора. Використовуючи різноманітні невербальні сигнали, такі як міміка, жести, зоровий контакт і поза тіла, політики змогли залучити свою аудиторію та переконати її підтримати їхню позицію з важливих питань, незважаючи на мову промови.

2.4. Гармонійне поєднання вербальної та невербальної поведінки в ефективному публічному виступі

Гармонійне поєднання вербальної та невербальної поведінки є надзвичайно важливим елементом успішного публічного виступу. Висловлювання з переконливою мімікою, жестикуляція, темп мовлення та інші невербальні фактори можуть допомогти виступаючому зробити свої ідеї більш зрозумілими та привабливими для аудиторії.

Приклади самих успішних публічних промов включають проаналізовані вище інавгураційну промову *Дональда Трампа «America First»* (Politico Staff, 2017), публічний виступ *В. Зеленського на засіданні Ради Безпеки ООН* (05.04.2022) (President Gov UA, 2022), промову *Баракка Обами «Yes We Can»* (The New York Times, 2008) тощо. Вони є прикладом того, як вербальна та невербальна поведінка повинні бути гармонійно узгодженими між собою для підкреслення певних деталей, що виступаючий намагається передати. Однак важливо пам'ятати, що неадекватні жести, вирази обличчя, махання руками та темп мовлення можуть в будь-який момент спотворити головну ідею виступу та спричинити непорозуміння у слухачів. Для більш кращого розуміння

важливості гармонійного поєднання вербальної та невербальної поведінки в ефективному публічному виступі, порівняємо історичну *промову Джона Кеннеді «We choose to go to the Moon»* (Taylor, 2021) та *звернення Віктора Януковича до українців в 2014 році* (ТСН, 2014).

Джон Ф. Кеннеді красномовно та переконливо викладає своє бачення проекту дослідження космосу та відправлення людини на Місяць у своїй промові *«We choose to go to the Moon»* (Taylor, 2021). Його вербальні та невербальні аспекти допомагають підкреслити важливість ідеї та висловити впевненість у її успіху. Добре структурована послідовність аргументів – один із найголовніших вербальних аспектів, який можна відзначити у виступі. Кеннеді використовує лаконічну та просту мову, щоб роз'яснити свою ідею у чотирьох пунктах. Кожен пункт пропонує нову ідею для реалізації проекту. Кеннеді також використовує повторення ритмічних фраз для кращого запам'ятовування (*«We choose to go to the moon. We chose to go to the moon. We choose to go to the moon in this decade and do the other things not because they are easy, but because they are hard»*). Невербальні аспекти також відіграють свою роль в успішності даної промови. Стоячи прямо, розкинувши руки й злегка нахилившись до аудиторії, Кеннеді демонструє свою відкритість і доступність. Він також дотримується прямого контакту з аудиторією, а свої слова підкреслює жестами (наприклад, махом руки він вказує на розмір простору).

На протигагу до успішної промови Кеннеді, *звернення Віктора Януковича до українців в 2014 році* (ТСН, 2014) не можна назвати вдалим. Не дивлячись на серйозну тему про вирішення кризи в Україні, слова Януковича були безпорядковими та неузгодженими. Його мову можна назвати заплутаною та повною незрозумілих фраз та конструкцій (*«правові та усі інші методи», «горнило масових безладів», «громадськості Києва», «я закликаю... до спокою в нашій рідній землі»*). Відсутня чітка структура промови, що робить її складною для розуміння. Більш того, Янукович стоїть із незворушним виразом обличчя, рідко звертаючись до присутніх. Ці невербальні аспекти

підкреслюють дистанцію між ним і його аудиторією і не викликають ніякої довіри до його слів.

Підсумовуючи, можна сказати, що ефективність промови залежить як від вербальних, так і невербальних аспектів, таких як тон голосу, жести та поза. Промова Джона Кеннеді демонструє успішність в обох цих аспектах, але виступ Віктора Янукович є не дуже вдалим. Заплутаність та непорядкованість мови, відсутність структури та контакту між мовцем та аудиторією викликає лише сумнів та негативні емоції. Отже, це ще раз підкреслює важливість ретельної підготовки та використання вербальних та невербальних засобів у будь-якому публічному виступі, оскільки це визначає його успішність.

Висновки до Розділу 2

Публічні виступи є важливим елементом комунікації в різних сферах діяльності та вимагають від мовця знання не тільки мови, а й навичок вербального та невербального спілкування. Важливість гармонійного поєднання вербальної та невербальної поведінки в ефективному публічному виступі є безумовною. Виступаючий повинен бути уважним до своєї мовленнєвої стратегії, враховувати вплив невербальної поведінки на сприйняття теми та увагу аудиторії. Гармонійне поєднання цих аспектів допоможе підвищити ефективність виступу, зробити його більш запам'ятовуваним та переконливим. Також варто зазначити, що певні лексико-граматичні та стилістичні особливості можуть відрізнитися в українській та англійській мовах, що потребує уваги при підготовці до публічних виступів. Навички ефективного публічного виступу є корисними для різних професій та можуть бути розвинуті шляхом практики та навчання.

ВИСНОВКИ

Дослідивши вербальні та невербальні аспекти публічного виступу українською та англійською мовами та провівши дослідження за допомогою аналізу конкретних прикладів, можна зробити висновок, що:

1. Публічна промова – це офіційне звернення до групи людей з метою передати повідомлення, поділитися інформацією, переконати, мотивувати або надихнути аудиторію.
2. Публічні промови зустрічаються та використовуються у різних ситуаціях, таких як конференції, політичні мітинги, наукові лекції, ділові зустрічі чи публічні церемонії. Вони також можуть охоплювати широкий спектр тем і виголошуватися різноманітними спікерами, зокрема політиками, науковцями, бізнес-лідерами, активістами та артистами.
3. Успішний публічний виступ, як правило, передбачає ретельну підготовку та планування, чітке та стисле висловлювання та використання відповідної мови та невербальної поведінки для залучення та встановлення контакту з аудиторією.
4. Гармонійне поєднання вербальної та невербальної поведінки допомагає підвищити ефективність виступу та зробити його більш запам'ятовуваним та переконливим. Про це свідчать успішні промови політичних діячів, в тому числі ті, що були проаналізовані у цій курсовій роботі. Більш того, врахування лексико-граматичних та стилістичних особливостей допомагає ефективно підготуватися до публічних виступів.

РЕЗЮМЕ

Курсова робота присвячена вивченню та аналізу теоретичних та практичних аспектів вербальної та невербальної комунікації, а також визначенню й опису вербальних та невербальних особливостей публічних виступів українською та англійською мовами. Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків та списку літератури і джерел ілюстративного матеріалу.

Перший розділ «Сучасне публічне мовлення: види і жанри» – теоретичний. У ньому розкривається поняття публічного мовлення, його види та структура.

Другий розділ «Вербальні та невербальні аспекти публічного виступу українською та англійською мовами» являє собою практичне дослідження. У ньому досліджуються ключові елементи, які сприяють ефективній публічній промові, такі як: мова тіла, модуляція голосу, використання риторичних засобів, тощо. Також аналізуються різні політичні промови, виголошені обома мовами, що допомагають визначити схожість і відмінності у вербальних і невербальних стратегіях спілкування.

Зрештою, ця курсова робота дає розуміння того, як оратори можуть покращити свої навички спілкування, використовуючи різноманітні вербальні та невербальні техніки у своїх промовах, і як аудиторія може краще зрозуміти та інтерпретувати ці сигнали спілкування.

Ключові слова: публічна промова, вербальні та невербальні особливості, оратор, аудиторія, навички спілкування

RÉSUMÉ

The term paper is devoted to the study and analysis of theoretical and practical aspects of verbal and non-verbal communication, as well as the definition and description of verbal and non-verbal features of public speeches in Ukrainian and English. The paper consists of an introduction, two chapters, general conclusions and a list of references and illustration materials.

The first chapter "Modern public speaking: types and genres" is theoretical. It reveals the concept of public speaking, its types and structure.

The second section "Verbal and non-verbal aspects of public speeches in Ukrainian and English" is a practical study. It explores key elements that contribute to effective public speaking, such as body language, voice modulation, use of rhetorical devices, etc. Various political speeches delivered in both languages are also analysed, helping to identify similarities and differences in verbal and non-verbal communication strategies.

Finally, this term paper provides insight into how public speakers can improve their communication skills by using effective verbal and non-verbal techniques in their speeches, and how audiences can better understand and interpret these communication signals.

Key words: public speech, verbal and non-verbal aspects, speaker, audience, communication skills

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович, С. Д., Чікарькова, М. Ю. (2001). *Риторика* (Навч. Посібник). Львів: Світ.
2. Байрачна, Л. К. (2013). *Роль засобів масової інформації у формуванні політичного іміджу державної влади*. Інформація і право. № 3, 97-104.
3. Биндас, о.М. (2018). *Синтаксично-стилістична особливість англomовних промов українських політиків*. Ужгород: Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.
4. Бондаренко, В.В. (2008). *Риторика: конспект лекцій*. Харків: Вид-во ХНАДУ.
6. Гаркава, В. та ін. (2014). *Невербальні засоби комунікації як запорука успіху оратора*. Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка.
7. Гах, Й. (2005). *Етика ділового спілкування* (Навчальний посібник). Київ: Центр навчальної літератури.
8. Гладіліна, Г. Г., Сеніна, В. К. (1997). *Питання мовленнєвої культури та стилістики*. Київ.
9. Кубрак, о. *Етика ділового та повсякденного спілкування* (учбовий посібник, 3-тє вид., стереотип.). Суми: Університетська книга; К.: ВД "Княгиня Ольга".
10. Онуфрієнко, Г.С. (2016). *Риторика* (Навч. посібник. 2-ге вид.). Київ: Центр учбової літератури.
11. осипова, Н.П., Клімова Г.П., Васильєв Г.Ю., Воднік В.Д., Підкуркова І.В., Саханьо.М., Сердюко.В.(2006). *Ораторське мистецтво* (Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. 2-ге вид.). Харків: Одиссей.
12. Палеха, Ю. (2000). *Ділова етика: учбовий посібник*. Київ: Вид-во Європейського ун-ту фінанас., інформ. систем, менеджменту і бізнесу.
13. Чмут, Т.К., Чайка, Г.Л., Лукашевич, М.П., Осечинська, І.Б. (1999). *Етика ділового спілкування: Курс лекцій*. Міжрегіон. акад. управл. персоналом. Київ: МАУП.

14. Berkun, S. (2009). *Confessions of a public speaker*. O'Reilly Media.
15. Bradbury, H. B. (2016). *The Structure of an Effective Public Speech* (Classic Reprint). United States: FB&C Limited.
16. Carnagey, D. (2007). *The Art of Public Speaking*. (J. B. Esenwein, Ed.). The Home Correspondence School.
17. Duarte, N., Anderson, C., Cuddy, A. J., Ibarra, H., Review, H. B. (n.d.). (2020) *HBR's 10 Must Reads on Public Speaking and Presenting*. United States: Harvard Business Review Press.
18. Mast, C. (2008) *ABC des Journalismus*. Konstanz: UVK.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Биндас, О.М. (2018). *Синтаксично-стилістична особливість англомовних промов українських політиків*. Ужгород: Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.
2. Кондратенко, Н. В. (2022). *Експресивний синтаксис у президентському дискурсі Володимира Зеленського*. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, одеса.
3. ТСН. (20 січня, 2014 рік). *Янукович звернувся до співвітчизників (video)*. YouTube. Відновлено з <https://www.youtube.com/watch?v=ozkkvOokA18>
4. Politico. (2017). *Full text: 2017 Donald Trump inauguration speech transcript*. Retrieved from: <https://www.politico.com/story/2017/01/full-text-donald-trump-inauguration-speech-transcript-233907>
5. President Gov UA. (2021). *Виступ Президента України Володимира Зеленського на загальних дебатах 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН*. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Відновлено з <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-na-zagalnih-70773>
6. President Gov UA (2022). *Виступ Президента України на засіданні Ради Безпеки ООН*. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Відновлено з <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-zasidanni-radi-bezpeki-oon-74121>
7. President Gov UA (2017). *Statement by the President of Ukraine at the plenary session of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe* (Виступ Президента України на пленарному засіданні Парламентської асамблеї Ради Європи). Retrieved from: <http://www.president.gov.ua/en/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-plenarnomu-zasidanni-parlament43850>
8. Taylor, R. (2021, August 30). *John F. Kennedy (JFK) moon speech transcript: "We choose to go to the moon."* Retrieved from

<https://www.rev.com/blog/transcripts/john-f-kennedy-jfk-moon-speech-transcript-we-choose-to-go-to-the-moon>

9. The New York Times. (2008). *Barack Obama's New Hampshire Primary speech*. The New York Times. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2008/01/08/us/politics/08text-obama.html>